

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ЮРИДИЧНИЙ
Кафедра цивільного права та процесу**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення кафедри
цивільного права та процесу
29 серпня 2024 року, (протокол №1) .

Завідувачка кафедри,
докторка юридичних наук,
професорка

_____ Світлана ГРИНЬКО

29 серпня 2024 року

**СИЛАБУС
з навчальної дисципліни «Цивільне право»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право**

РОЗРОБНИК:
доцентка кафедри, кандидатка юридичних наук,
доцентка

_____ Ірина СЕРДЕЧНА
29 серпня 2024 року

ПОГОДЖЕНО
Декан юридичного факультету

29 серпня 2024 року

**Освітньо-наукова програма «Бакалавр права»
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право**

Назва навчальної дисципліни	Цивільне право
Викладач	Семінарські заняття, консультації, залік: Сердечна Ірина Леонідівна, к.ю.н., доцент (https://univer.km.ua/profile/serdechna-iryna-leonidivna).
Контактна інформація та науковий профіль викладача	Електронна адреса: serdechna.iryana@gmail.com Профілі в наукових базах даних: Google Scholar https://scholar.google.com/citations?user=35OZ6lQAAAAJ Academia.edu https://independent.academia.edu/IrynaSerdechna ORCID https://orcid.org/0000-0002-6417-7249
Інформаційні ресурси	Посилання для приєднання в google class: група 7 https://classroom.google.com/c/NzE4MDY1NzM2NjM2?cjc=cbxgvcn група 8 https://classroom.google.com/c/NzE4MTI1NTkxMTAw?cjc=e47g27c
Консультації	Консультації згідно затвердженого розкладу. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю електронною поштою у робочі дні з 9.00 до 15.00
Додаткова інформація	Дистанційне спілкування зі студентами відбувається через google class

Опис навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни	Основна мета навчальної дисципліни «Цивільне право» — формування у здобувачів правових знань про особисті немайнові та майнові відносини між фізичними особами, між юридичними особами, між фізичними та юридичними особами, а також за участю держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад, іноземних суб'єктів права, оснований на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників, вміння тлумачити та застосовувати джерела цивільного права.
Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	Загальні компетентності: ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, територіальної громади; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми. ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі

	знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища, утвердження захисту земель як національного багатства. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві. СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему. СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи. СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини. СК7. Здатність застосовувати норми та інститути конституційного права, адміністративного права і адміністративного процесуального права, цивільного права і цивільного процесуального права, кримінального і кримінального процесуального права, земельного права, фінансового права, муніципального права, господарського права, сімейного права, трудового права та права соціального забезпечення. СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини. СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин. СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти. СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції. СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ. СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації. СК15. Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування. СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення. СК17. Здатність визначати особливості правового регулювання суспільних відносин за участю органів місцевого самоврядування.
Програмні результати навчання	РН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин РН2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини. РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. РН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. РН6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему. РН7. Скласти та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами. РН10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так

	і письмово, із застосуванням правничої термінології. RH11. Мати базові навички риторики. RH12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло. RH13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. RH14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності. RH15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. RH17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди. RH18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи. RH19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. RH20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки. RH21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях. RH22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях, доводити аргументовану позицію з питань діяльності органів місцевого самоврядування.
Місце дисципліни в логічній схемі	Курс навчання – 2-й, семестр –3-й, 4-й. Тип дисципліни – Обов’язкова. Для успішного опанування дисципліни здобувачі повинні володіти знаннями навчальної дисципліни: ОП.081.Б.2.Теорія держави і права ОП.081.Б.3. Історія держави і права України ОП.081.Б.4. Конституційне право України ОП.081.Б.5. Римське право В.081.Б.2.1. Вступ до приватного права Дисципліна вивчається паралельно із навчальною дисципліною: ОП.081.Б.8. Кримінальне право ОП.081.Б.9. Адміністративне право ОП.081.Б.10. Муніципальне право ОП.081.Б.11. Міжнародно-правові механізми захисту прав людини ОП.081.Б.12. Право Європейського Союзу ОП.081.Б.13. Трудове право ОП.081.Б.14. Сімейне право ОП.081.Б.15. Право соціального забезпечення ОП.081.Б.17. Фінансове право ОП.081.Б.18. Господарське право В.081.Б.3.4. Основи порівняльного правознавства В.081.Б.4.4. Робота з відкритими даними В.081.Б.6.6. Цивільно-правовий захист особистих немайнових прав Знання цієї навчальної дисципліни слугуватимуть базою для подальшого вивчення дисциплін: ОП.081.Б.19. Цивільне процесуальне право ОП.081.Б.21. Земельне право ОП.081.Б.23. Екологічне право ОП.081.Б.24. Міжнародне приватне право В.081.Б.7.5. Нотаріат В.081.Б.8.3. Вступ до альтернативного вирішення спорів

	В.081.Б.8.4. Житлове право
Обсяг навчальної дисципліни	16 кредити ЄКТС / 480 годин, у тому числі, самостійної роботи - 248 години, лекційних - 116 години, семінарських - 116 годин.
Форма навчання	Денна
Мова викладання	Українська
Формат навчальної дисципліни	Семінарські заняття, виконання самостійної роботи, консультації, тощо. Для осіб із особливими освітніми потребами, у разі необхідності, розробляється індивідуальний формат вивчення навчальної дисципліни.
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер.

Зміст навчальної дисципліни та організація поточного та підсумкового контролю		Години (сем. / СРС)	Тема	Завдання	Максимальна кількість балів	
		2/4	Цивільне право як галузь приватного права	Завдання 1. Розкрити зміст поняття «дуалізм приватного права». Завдання 2. Зазначити підгалузі та інститути цивільного права. Завдання 3. З'ясувати завдання та систему навчального курсу цивільного права.	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3	
		2/4	Джерела цивільного права. Цивільне законодавство	Завдання 1. Скласти перелік (6-8 пунктів): а) для студентів з непарним номером (1, 3, ..) в журналі групи - чинних Декретів Кабінету Міністрів України; б) для студентів з парним номером (2, 4, ..) в журналі групи – чинних кодексів України, найбільш наближених чи суміжних з ЦК України. Завдання 2. Скласти схему чи таблицю щодо класифікації джерел	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3	

		цивільного права.		
2/4	Поняття, зміст та види цивільних правовідносин	Завдання 1. Навести приклади цивільних правовідносин: 1) речові та зобов'язальні; 2) прості та складні; 3) регулятивні та охоронні; 4) абсолютні та відносні. Бажано підібрати по два-три приклади на кожен різновид. Завдання 2. Пояснити, чому юридичні факти не відносять до елементів цивільних правовідносин.	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3	
4/8	Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	Завдання 1. Напишіть проект заяви до суду від імені 17-тирічного громадянина, який хоче займатися підприємницькою діяльністю, про надання йому повної цивільної дієздатності (ч. 3 ст. 35 ЦК України). Умова фабули: батько категорично проти, а мати висловила свою згоду, інші факти придумайте самостійно. Завдання 2. Визначити спільне та відмінне між опікою та піклуванням, підстави їх розмежування. Викласти у вигляді таблиці. Для виконання використати ЦК України та Сімейний кодекс України. Завдання 3.	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3	

			Навести положення Правил опіки та піклування (коротко) (Про затвердження Правил опіки та піклування : Наказ Держкомсім'ямолодь України, Міносвіти, МОЗ України Мінпраці та соц.політики України від 26.05.1999 № 34/166/131/88), що суперечать ЦК України та СК України (із зазначенням номерів статей). Пояснити, які із цих положень є чинними.		
	4/12	Юридичні особи як учасники цивільних правовідносин	Завдання 1. Скласти перелік документів, що подаються заявником для державної реєстрації юридичної особи. Завдання 2. З'ясувати різницю між філією та представництвом юридичної особи. Завдання 3. Зазначити особливості цивільно-правового статусу залежних господарських товариств. Завдання 4. Скласти перелік документів, що подаються заявником для державної реєстрації припинення юридичної особи. Завдання 5. З'ясувати різницю між товариством та установою.	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3	

2/10	Об'єкти цивільних правовідносин	Завдання 1. З'ясувати види цінних паперів відповідно до ЦК України та Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки». Завдання 2. Визначити класифікацію речей та критерії їх поділу. Викласти в таблиці. Завдання 3. Пояснити різницю між такими об'єктами цивільних правовідносин, як роботи та послуги.	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3		
2/4	Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин	Завдання 1. З'ясувати максимальну кількість видів правочинів та критерії їх поділу. Завдання 2. Скласти таблицю щодо основних та додаткових наслідків недійсності правочинів та видів недійсних правочинів. Завдання 3. Розмежувати поняття «недійсних» та «неукладених правочинів».	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3		
2/4	Здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків	Завдання 1. Розкрити різницю між: обов'язковим, добровільним та комерційним представництвом. Завдання 3. З'ясувати правові наслідки представництва без повноважень.	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3		
4/8	Захист цивільних прав та інтересів	Завдання 1. Знайти різницю між	Семінарське заняття – 5		

			поняттями: «порушення», «невизнання» та «оспорювання» цивільного права. Завдання 2. Визначити способи самозахисту цивільних прав.	СРС –1,3	
	2/4	Строки та терміни у цивільному праві	Завдання 1. З'ясувати класифікацію строків у цивільному праві та критерії їх поділу. Завдання 2. Виявити різницю між зупиненням та перериванням перебігу строку позовної давності. Завдання 3. Охарактеризувати заходи оперативного впливу на порушника.	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3	
	4/6	Загальні положення про право власності та інші речові права	Завдання 1. Скласти порівняльну таблицю форм власності за законодавством України. Завдання 2. Відобразити суть поділу на первісні та похідні підстави набуття права власності за різними критеріями (критерій волі, критерій правонаступництва тощо).	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3	
	2/4	Право спільної власності	Завдання 1. Скласти порівняльну таблицю форм власності за законодавством України. Завдання 2. Відобразити суть	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3	

			поділу на первісні та похідні підстави набуття права власності за різними критеріями (критерій волі, критерій правонаступництва тощо).		
2/4	Особливості права власності на окремі види майна	Завдання 1. Письмово розкрити різницю між поняттями «земля» та «земельна ділянка». Завдання 2. Розкрити правовий статус об'єднання співвласників багатоквартирного будинку.	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3		
2/8	Речові права на чуже майно	Завдання 1. Опрацювати питання «Ознаки та види речових прав на чуже майно». Завдання 2. Розкрити зміст понять: «особистий сервітут», «узуфрукт» та «узус».	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3		
2/4	Захист права власності та інших речових прав	Завдання 1. Викласти різницю між речово-правовими та зобов'язально-правовими засобами захисту права власності. Завдання 2. Опрацювати питання «охорона» і «захист» права власності.	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3		
2/4	Спадкове право: загальні положення	Завдання 1. Визначити коло спадкоємців за законом і за заповітом: викласти в таблиці. Завдання 2. Опрацювати питання	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3		

				«Склад спадщини».		
		2/4	Види спадкування	Завдання 1. Скласти таблицю «Види заповітів». Завдання 2. Розкрити зміст понять: право представлення і спадкова трансмісія.	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3	
		1/4	Загальні положення про право інтелектуальної власності	Завдання 1. Скласти таблицю «Співвідношення понять право інтелектуальної власності та «право власності». Завдання 2. Опрацювати питання «Міжнародні конвенції у сфері інтелектуальної власності».	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3	
		1/6	Авторське право і суміжні права	Завдання 1. Скласти таблицю «Об'єкти авторського права і суміжних прав». Завдання 2. Визначіть, чи є об'єктами охорони авторського права названі результати творчої діяльності: 1) модель торгового кіоску, розроблена художником Мушком.; 2) комп'ютерна програма, розроблена оператором Піфагором з плановим завданням фірми «РРС»; 3) музика композитора Маркова, підібрана на слова Пушкіна; 4) постановка балету «Лебедине озеро» балетмейстером Мусіякою; 5) запис	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3	

			альбому співака Поплавського; 6) збірник законодавства з питань авторського права.		
	2/6	Право промислової власності	Завдання 1. Знайти різницю між поняттями «право промислової власності» та «патентне право». Завдання 2. Скласти таблицю «Поняття, умови патентоздатності, критерії охороноздатності та об'єкти винаходу, корисної моделі та промислового зразка». Завдання 3. Опрацювати питання: «Право попереднього користувача».	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3	
	4/8	Загальні положення про зобов'язання	Завдання 1. Скласти схему «Система зобов'язального права». Завдання 2. Знайти різницю між дольовими, солідарними та субсидіарними зобов'язаннями. Завдання 3. Опрацювати питання «Поняття та підстави припинення зобов'язань».	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3	
	4/8	Забезпечення виконання зобов'язань	Завдання 1. Скласти таблицю «Система видів забезпечення виконання зобов'язань». Завдання 2. Опрацювати	Семінарське заняття – 5 СРС –1,3	

			питання: «Правове регулювання неустойки у ЦК України та ГК України». Завдання 3. Знайти різницю між закладом та іпотекою як видами застави. Завдання 4. З'ясуйте, чи можуть сторони встановлювати у договорі пеню за невиконання чи неналежне виконання зобов'язань за договором не у грошовому, а у натуральному вигляді? Відповідь аргументуйте.	
Рекомендовані Інтернет джерела для самостійної роботи	http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/a Законодавство України на сайті Верховної Ради України. http://mon.gov.ua Веб-сайт Міністерства освіти і науки України https://nrfu.org.ua/ Веб-сайт Національного фонду досліджень України https://www.scopus.com Наукометрична база даних Scopus https://www.webofscience.com Наукометрична база даних Web of Science http://www.freepdfhost.com/ База даних наукових публікацій http://www.nbuv.gov.ua/portal/ — Наукова періодика України на сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. http://www.reyestr.court.gov.ua/ — Єдиний державний реєстр судових рішень. https://npu.ua/ — Нотаріальна палата України			
Методи навчання та форми поточного контролю	<i>Методи навчання та форми поточного контролю, порядок накопичення балів визначені у робочій програмі та навчально-методичних матеріалах навчальної дисципліни «Методика роботи з науковою інформацією» (розміщені у бібліотеці університету (http://elibrary.univer.km.ua/index.php))</i> Під час лекційних занять застосовуються: 1) традиційний усний виклад змісту теми; 2) слайдова презентація. На семінарських заняттях застосовуються: - дискусійне обговорення проблемних питань; - вирішення ситуаційних завдань; - повідомлення про виконання самостійних завдань; - складання окремих видів документів; - перевірка виконаних тестових завдань, виконуваних проектів у групах, з використанням інтернет сервісу. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни			

	проводиться у формах: 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції; 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях; 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування; 4) складання окремих видів документів за ситуаційними завданнями; 5) захист підготовленого публічного виступу. Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі <u>заліку</u>, <u>екзамену</u>. Форма проведення заліку, екзамену – письмова, усна тощо - затверджується кафедрою. Структура залікового білету включає два теоретичних питання. Приклад залікового білету 1. Поняття, предмет та метод цивільного права. 2. Форма правочинів. Наслідки недотримання форми правочинів. Структура екзаменаційного білету включає три теоретичних питання. Приклад екзаменаційного білету 1. Цивільне право в системі галузей права України. 2. Сервітут. 3. Умови (підстави) цивільно-правової відповідальності.
Політика щодо дедлайнів та здобуття балів за пропущені заняття	Здобуття балів за пропущені лекційні та семінарські заняття відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 (http://www.univer.km.ua/page.php?pid=158) зі змінами, внесеними у 2020 році. Перескладання лекції: виконання завдання із використанням сучасних інформаційних технологій за темою пропущеної лекції. Перескладання семінарських занять: усне опитування, виконання тестових завдань, виконання практичних завдань із застосуванням інформаційних технологій.
Підсумковий контроль	Питання для підсумкового контролю наведені у навчально-методичних матеріалах дисципліни.
Критерії оцінювання	1. Положення про організацію освітнього процесу у ХУУП імені Леоніда Юзькова, затверджене рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введене в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 (http://www.univer.km.ua/page.php?pid=158) зі змінами від 2020 року. 2. Положення про систему рейтингового оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова наказом від 19.02.2019 р. №74/19 (http://www.univer.km.ua/page/Polozhennya_ratings.pdf)
Порядок отримання додаткових балів	Здобувач може отримати додаткові бали за участь у: конкурсі, науково-практичній конференції, тренінгу, турнірі, брейн-рингу тощо, за публікацію наукової статті за тематикою, пов'язаною з навчальною дисципліною.
Політика академічної доброчесності	Розділ «Академічна доброчесність» на сайті Університету http://univer.km.ua/page.php?pid=188
Політика врегулювання конфліктів	Етичний кодекс Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджений рішенням вченої ради університету 27 травня 2020 року, протокол № 9, введений в дію наказом від 27.05.2020 р. № 201/20

	(http://www.univer.km.ua/)
Зворотній зв'язок	1) Під час аудиторних занять, консультацій. 2) За допомогою анкетування після завершення вивчення навчальної дисципліни, регулярних анкетувань здобувачів вищої освіти, що проводяться в університеті.

Обліковий обсяг – 0,55 ум.др.арк.